

Конвенция на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване

На 18 декември 2006 г. в Париж България връчи своя ратификационен документ, наред с Европейската общност и още 12 страни членки на ЕС. По хронология, страната ни е 35-та по ред в списъка на държавите - страни по най-новия международен законодателен инструмент на ЮНЕСКО в областта на културата.

По силата на член 29 от Конвенцията, **тя ще влезе в сила на 18 март 2007 г.**, три месеца след датата на депозирането на 30-я ратификационен инструмент, което прави общо година и пет месеца след приемането ѝ от 33-та Генерална конференция на ЮНЕСКО.

Тържествената церемония за отбелязване на събитието в Брюксел се проведе на 19 декември 2006г. Приветствия направиха Председателя на Европейската комисия, Жозе Мануел Барозо¹ и на Комисаря Ян Фигел².

Световната общност приветства този положителен резултат, който е следствие на широката кампания, подета от международни организации, страни членки, НПО, институции, културни мрежи и общности от цял свят. Стремехът сега е процеса на ратификация да продължи с цел увеличаване броя на страните и равномерно разпределение на ратификациите в отделните региони и континенти.

Според първото издание, даващо яснота за първите стъпки оттук нататък³, „критичната дата“ на постигане на 30-та ратификация вече е преминала. По-съществена остава „критичната маса“ - нарастващият брой нови ратификации, която зависи повече от политически фактори, и благодарение на която Конвенцията ще добие по-широка легитимност и популярност в световен мащаб.

Приложение на Конвенцията

В международен план

Много преди да бъде внесена 30-та ратификация, международната общност започна дискусиите по този въпрос, стремейки се да разпространи възможно най-широко информацията за предстоящите стъпки и времевите измерения на реалното действие на Конвенцията в идните месеци и години.

Тримесечният срок, в рамките на който Конвенцията ще влезе в сила ще даде тласък на нейното приложение, като най-напред ще бъдат създадени органите за това (предвидени в чл. 22 и 23): *Конференция на страните членки и Междуправителствен комитет*.

С оглед стимулиране и развитие на динамичен културен сектор (по-специално в развиващите се страни), както и обмена на информация, експертен опит и знания и развитието на човешките ресурси, по силата на чл. 18 се предвижда създаването на *Международен фонд за подкрепа на културното многообразие*, в който страните ще участват с доброволни вноски.

¹ Приветствие на Ж.-М.Барозо http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/pdf/BarrosoDiscours19_12_06.pdf

² Приветствие на Ян Фигел http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/pdf/FigelDiscours19_12_06.pdf

³ Ivan Bernier & Hélène Ruiz Fabri, *Implementing the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions*, Изследване, проведено от Министерството на културата и комуникациите на Квебек, Канада, 2006 г. <http://www.mcc.gouv.qc.ca/diversite-culturelle/eng/pdf/UNESCO-anglais.pdf>

В Европейския съюз

Европейският съюз изигра много важна роля за успешното изработване и своевременното ратифициране от по-голям брой държави. Съветът на министрите вече започна да работи по формалните процедури за вземане на решения и позиции на Общността, и поставя приоритетите пред своето участие в органите на Конвенцията. По силата на чл. 27, тя е отворена за присъединяване от „организации за регионална икономическа интеграция“, която е обвързана със задълженията си по Конвенцията по същия начин, както и останалите страни. Отговорностите в рамките на ЕС следва да бъдат разпределени по компетентност между Общността (в лицето на Европейската комисия и Председателството) и държавите членки.

Правилата за това се разработват в момента в специален Кодекс на поведение, който ще определи типовете координирани действия на 27-те държави от ЕС при по-нататъшните дебати и действия по изпълнението на разпоредбите на Конвенцията, за да може те да отчитат спецификата на ЕО.

Най-общо казано от компетенциите на държавите членки си остават въпросите, които основните Договори на Общността (Договорът от Маастрихт и Договорът от Амстердам) определят като приоритет на националните политики:

- Аспектите на културните политики;
- Информираност на обществото и образование;
- Въпроси на международното сътрудничество в културната област (с изключение на въпроси, свързани с търговията);
- Въпроси, свързани с правата на човека (тъй като ЕК счита, че правата на човека играят съществена роля при определяне и изпълнение на политиките на Общността като например политиката за развитие);
- Органи и механизми за контрол на приложението на предвидените политики и мерки и др.

Европейската комисия ще изразява от името на Общността нейните позиции по въпроси, свързани със:

- Свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали;
- Общите правила за конкуренция, в частност относно помощите, отпускани от държавите;
- Вътрешния пазар;
- Мерките в областта на интелектуалната собственост;
- Общата търговска политика, включително ангажименти, поети от Общността в рамките на други международни организации, в частност като член на СТО;
- Законодателство относно визи, убежище, имиграция и др.
- Мерките в областта на сътрудничеството за развитие и др.

Председателството на ЕС ще се ангажира с изразяване на общите позиции, в определените от Кодекса случаи и ще има, както и до момента главна роля при координацията между държавите членки по определени въпроси, както в Брюксел, така и в Париж (при координацията между Постоянните представители в ЮНЕСКО).

В национален план

В качеството си на страна по Конвенцията, Българското правителство следва да изпълнява нейните разпоредби като усъвършенства съществуващия инструментариум (законодателство, институции, стратегии и др.) и/или създаде нови политики и мерки в следните насоки:

- опазване и насърчаване на многообразието на културно изразяване, както и да подпомагат международното сътрудничество. Сред тези мерки са такива, които дават възможност на

националните културни дейности, продукти и услуги, да намерят достойно място сред общата съвкупност от културни дейности, продукти и услуги, съществуващи на дадена територия - по отношение на тяхното създаване, производство, разпространение, обмен и ползване. В това число влизат и мерки, отнасящи се до езика, използван във връзка с горепосочените дейности, продукти и услуги;

- свързани с достъпа до средства за производство, разпространение и обмен на културни дейности, продукти и услуги; мерки, за осигуряване на конкретна финансова помощ от страна на държавата и които създават специализирани институции с цел насърчаване на индивиди и организации, участващи в създаването на разнообразни форми на културно изразяване;

- стимулиране на организациите с идеална цел, на обществените и частни институции, на хората на изкуството и другите професионални кадри в областта на културата, да развиват и насърчават свободния обмен на идеи и форми на културно изразяване, на културни дейности, продукти и услуги, както и за насърчаване на творческия дух и предприемаческия подход в тяхната дейност;

- изготвяне и прилагане на програми за образование и повишаване на съпричастността на обществото към опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване и др.

Предстоящи събития и текущи дебати по темата

Най-значимо по време на Германското председателство е голяма международна конференция в Есен, Германия (24-26 април 2006) под надслов:

„Културното многообразие – Европейско богатство. Вдъхване на живот на Конвенцията на ЮНЕСКО“⁴

Полезни връзки, публикации и информация по темата:

Оригинален текст на Конвенцията :

<http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php->

[URL_ID=29123&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=29123&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

<http://www.mcc.gouv.qc.ca/diversite-culturelle/eng/>

http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/unesco_en.htm

<http://portal.unesco.org/culture/en/>

http://www.francophonie.org/actualites/nouvelle.cfm?der_id=1247&affdebutr=1&type=liste

Най-ново издание по темата:

⁴ <http://www.unesco.de/cd2007.html>

“UNESCO’s Convention on the Protection and the Promotion of the Diversity of Cultural Expressions: Making it Work” by Nina Obuljen and Joost Smiers

<http://www.culturelink.org/publics/joint/diversity01/index.html>

**За допълнителна информация, обръщайте се към Ц. Андреева,
дирекция „Европейска интеграция и международно сътрудничество”,
c.andreeva@mc.government.bg**